

„Kto chodí s múdrymi. ten zmúdrovie (popri nich)...“

Emília Antolíková
Hornoezaemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou

Chrudim, 17. október 2012

Úvod

„Mnoho verejných knižníc reagovalo na výzvu, ktorú predstavuje elektronická revolúcia, a využili príležitosť rozvíjať knižničné služby novým inovatívnym spôsobom.“

SMERNICA IFLA/UNESCO PRE ROZVOJ

Sme tmelom?

Verejné knižnice sprístupňujú informačné technológie verejnosti, poskytujú počítačové zručnosti a informácie rozličnými spôsobmi, pričom vynakladajú veľké úsilie, aby sa stali bránou do elektronického sveta informácií.

Zároveň musia dbať o to, aby nezavreli ostatné dvere, ktorými sa šíria poznatky a informácie. Verejná knižnica navyše poskytuje služby, ktoré uspokojujú potreby miestnej komunity.

Cieľom prezentácie je na príklade úspešných projektov Hornozemplínskej knižnice vo Vranove nad Topľou načrtnúť možnosti prepájania generácií v knižnici.

Úloha a poslanie verejnej knižnice

- ❑ Zmeny vo verejných knižniciach
- ❑ Knižnica - nenahraditeľné sociálne centrum
prispieva k súdržnosti miestneho spoločenstva
a k zlepšovaniu kvality života používateľov
- ❑ Vzdelávacie procesy – pracovníci, verejnosť
- ❑ Miesto informácií – prístup na internet
- ❑ Vzájomná spolupráca inštitúcií – školy, kultúrne
inštitúcie, vydavateľstvá

Uspokojujeme potreby používateľov

- ❑ Rovnaký prístup pre všetkých
- ❑ Služby fyzicky dostupné pre všetkých
- ❑ Analyzujeme potreby našej komunity
Stanovujeme priority 2001 – nezamestnaní,
2005 – cigáni, 2009 – seniori, 2011 – rodiny
- ❑ Služby používateľom - poskytovanie služieb (výpožičné, informačné, poradenské, programy, podujatia, vzdelávanie, služby pre komunitu...)
- ❑ Cieľové skupiny – deti, dospelí, dospelí

Štatistika SR

- ❑ Základné štatistické ukazovatele vo verejných knižniciach SR – Knižničný fond, používatelia, výpožičky, návštevníci, podujatia, informačné technológie

Výpožičky: 2002 – 24 mil., 2005 – 21 mil. 2007 – 20 mil.
2008 - 19 mil. 2010 – 18 mil.

- ❑ Knižničný fond

2012 – PSK – 100 tis. € na nákup kníh

Hornozemplínska knižnica vo Vranove n.T. – 13 300 €

- ❑ Informačné technológie

- ❑ Benchmarking

90. rokov vranovskej knižnice

Organizujeme podujatia pre deti a mládež

- ❑ Podporujeme čítanie, propagujeme knihy, maratón čítania, Čítame s Osmijankom, Slávnostne vítame prvákov v knižnici, Pozývame spisovateľov na besedy, Organizujeme letné zábavné štvrťky, vyhlasujeme kráľa čitateľov, Pripravujeme tvorivé dielne, Hodnotíme literárne talenty, Ponúkame mimoriadne programy pre deti MŠ...tréningy pamäti pre mládež, Kluby v knižnici – MIPIS, internetu...

Ročne 250 rôznych podujatí

- ❑ Počítačové hry, herná konzola Xbox 360

Organizujeme podujatia pre deti

Tvorivé dielne

Stretnutia so spisovateľmi

Vzdelávame deti a mládež

NOC literatury pre mládež

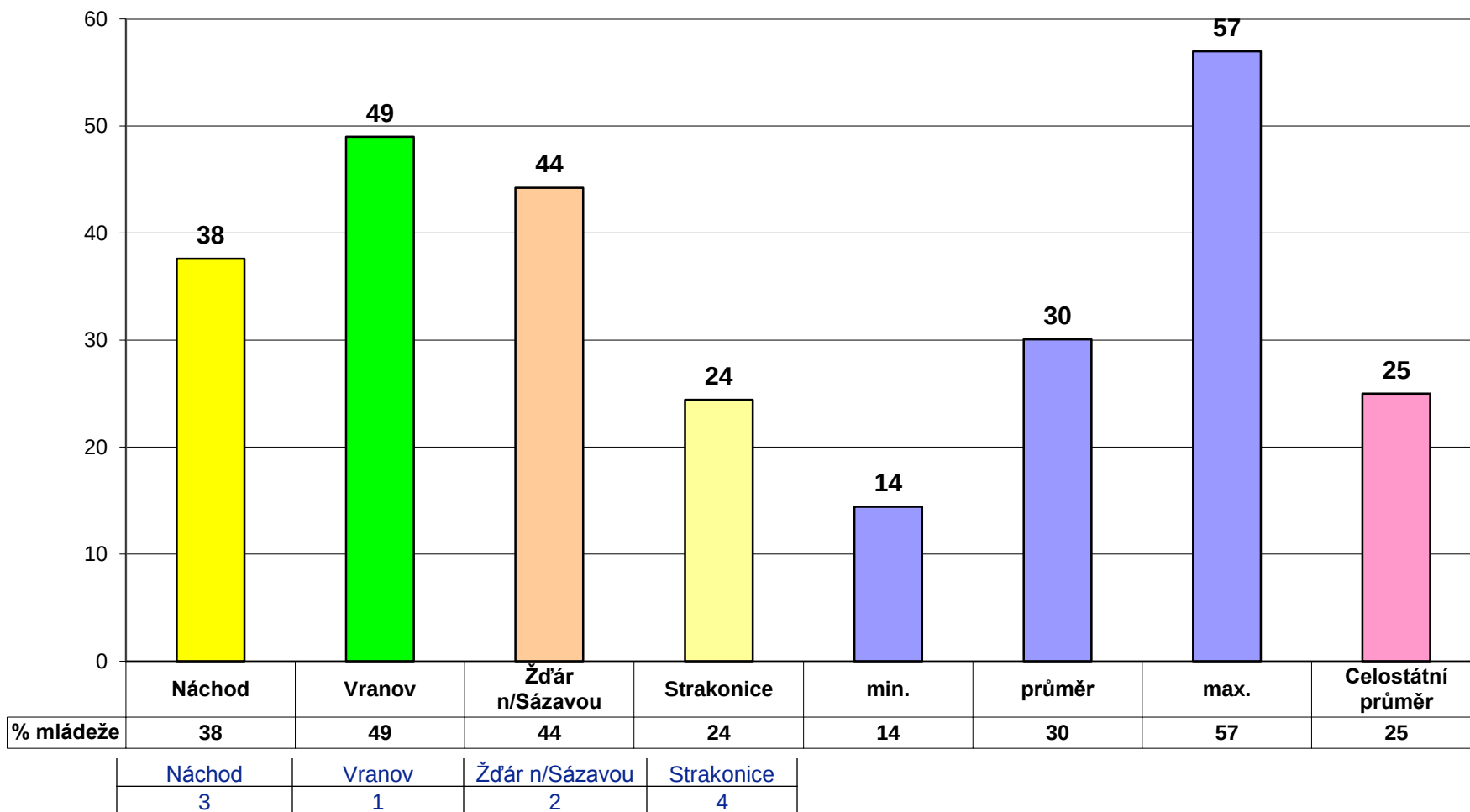

Klub internetu v knižnici

- ❑ PC v knižnici Klub priateľov internetu – pre deti
pre dospelých
- ❑ Cieľ: aktívne a zmysluplne tráviť voľný čas pri počítači a v príjemnom detskom kolektíve mimo školy ho využívať na spoznávanie nových osobností, vyhľadávanie udalostí a zisťovanie a organizovanie zaujímavých podujatí. Združuje deti a mládež z mesta a blízkeho okolia. Internet ako informačný zdroj rozvíjajúci myslenie, poznanie a vzdelanie detí a mládeže

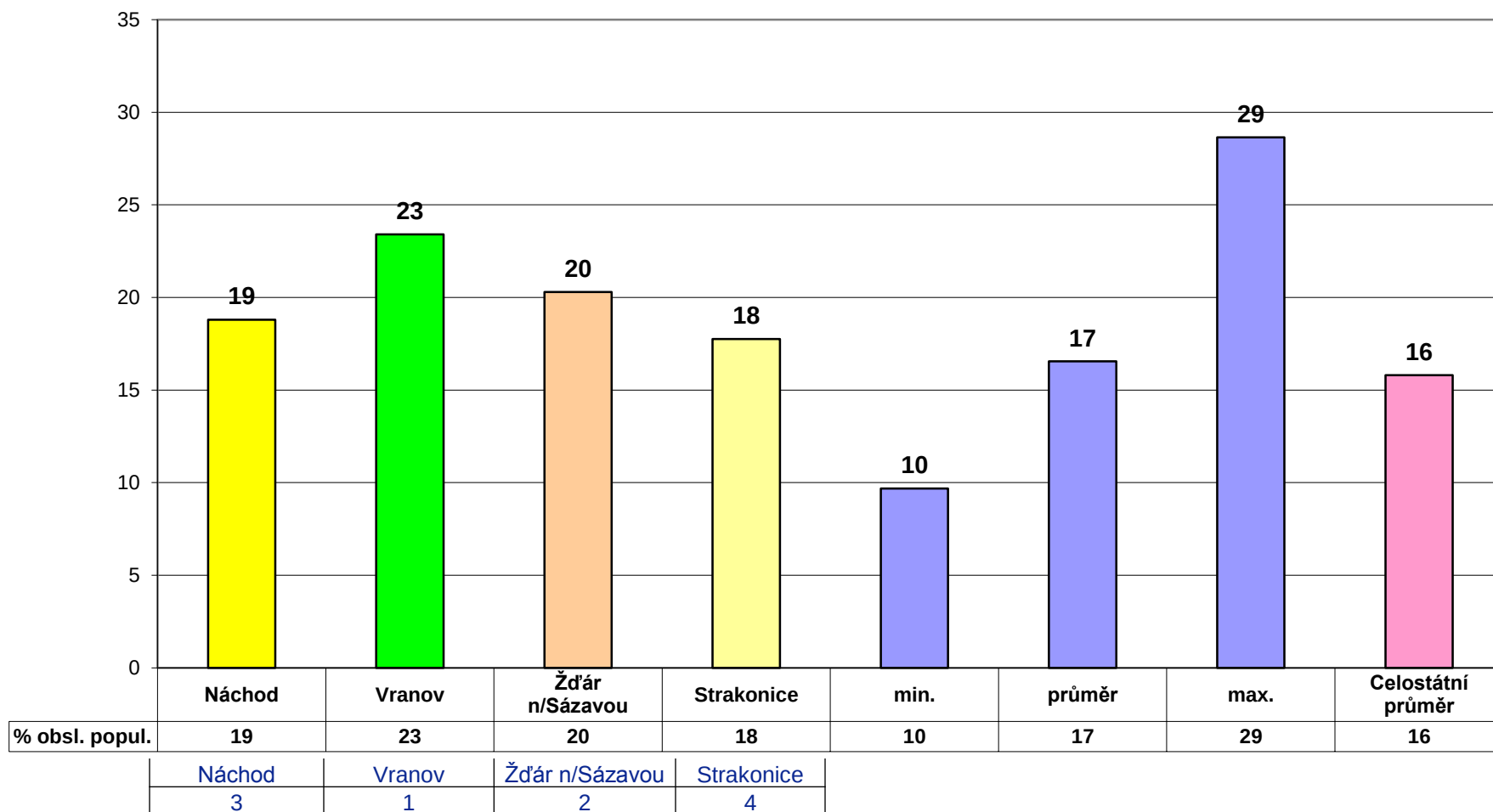
Registrovaní čtenáři do 15 let - % z obsluhované populace mládeže do 15 let

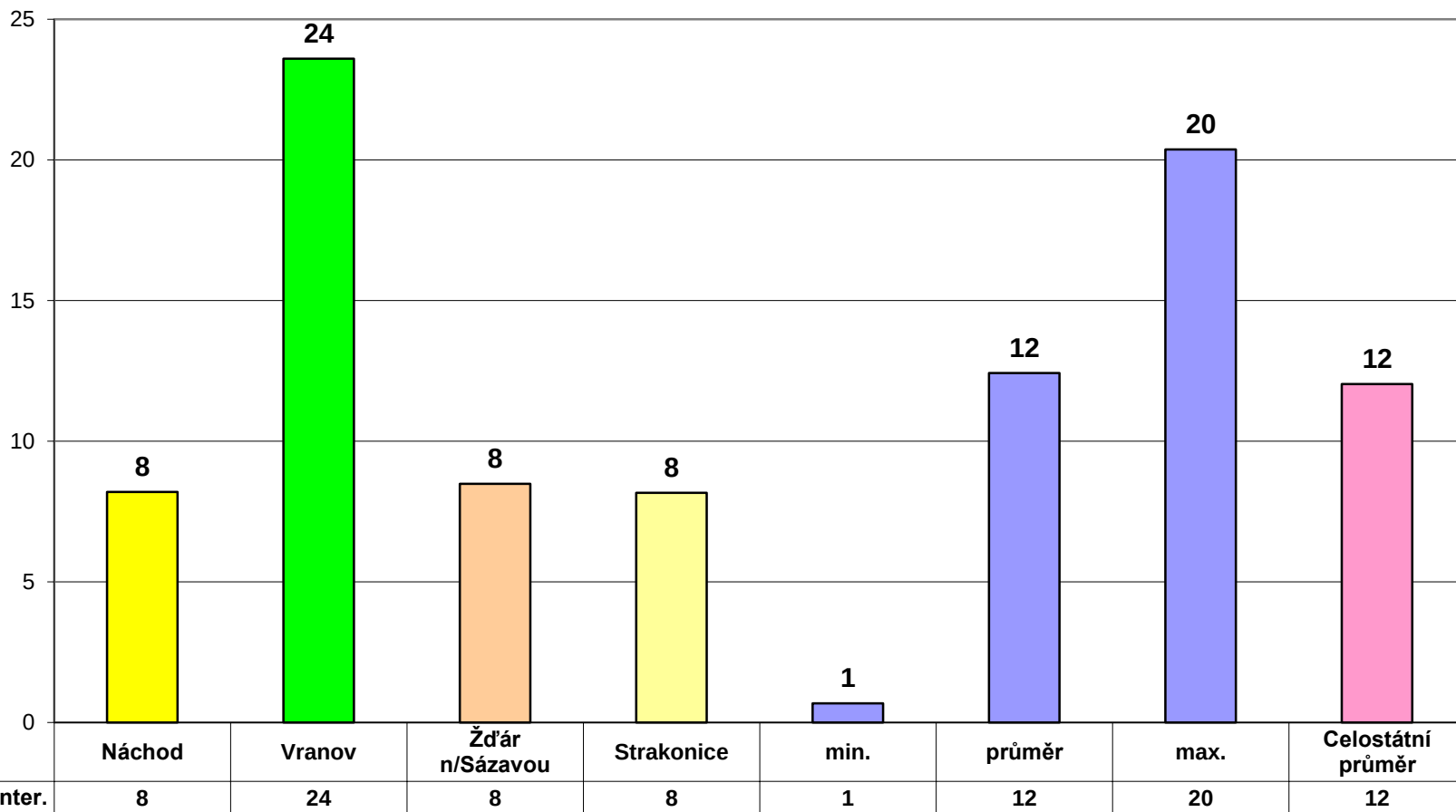
Standard SRN: 60 %

Registrovaní čtenáři - % z obsluhované populace

% návštěvníků internetu z celkového počtu návštěvníků

Náchod	Vranov	Žďár n/Sázavou	Strakonice
3	1	4	4

Dobrovoľníci v knižnici

Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou
Prešovský samosprávny kraj

Vás pozývajú na besedu

História vranovských ulíc s Mgr. Cyrilom Melničákom

5. mája 2011 (štvrtok) o 15.00 hod.
v Hornozemplínskej knižnici

Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou
Prešovský samosprávny kraj

Vás pozývajú na besedu

História vranovských ulíc III s Mgr. Cyrilom Melničákom

22. septembra 2011 (štvrtok) o 15.30 hod.
v Hornozemplínskej knižnici

Vzdelávame seniorov

Edukácia ako zmysel života seniora

Fyzioterapeutické cvičenia

Vzdelávame seniorov

Voľnočasové aktivity pre seniorov

Zdravý životný štýl

Vyhlasujeme KRÁĽA ČITATEĽOV – seniorky, seniorov

Projekt „HAKIÁDA s knihou“ (december 2011)

Obývačka v knihnici – Herná konzola X-Box

BIBLIOBOX

Elektronické knihy

REVUE • trendy

Ako na **elektronické knihy** na Slovensku?

OUTLIERS
MALCOLM GLADWELL
Little, Brown

Elektronické knihy sú nový fenomén a konečne si prerezali cestu aj na Slovensko, kde sa tak najmä internetovým predajcom otvára úplne nový trh a novými možnosťami a novými pravidlami.

V súčasnosti pripravujú na podivníka bola strážka v podobe DRM (Digital Rights Management), ale ako sme sa realne pri čítaní elektronických kní presvedčili, nie je to nič strašné. Treba si ale čo to nainštalovať, ale všetko beži hladko. Hneď na začiatku treba uviesť, že elektronické knihy sú platený tovar, takže nečakajte nijaký návod na varenie, ale na legálne čítanie akurátových bestsellerov, baže za ceny nižšie v porovnaní s ich papierovou verziou. Tu sa musíme zastaviť distribútorov, autorov a predajcov – autorské práva sa musia chrániť a za autorské dielo treba platiť. No ako si ukážeme, existuje mnoho bezplatných zdrojov.

Zlatý fond SME je jeden z mála legálne dostupných bezplatných zdrojov elektronického knižného obsahu v slovenčine.

Čo je to elektronická kniha?
Elektronická kniha (e-knha, e-book) je digitálna verzia klasickej knihy, na ktorej prečítanie potrebujete hardvérovú alebo softvérovú čítačku. Elektronická kniha má niekoľko zásadných

Technologické elektronické knižnice sú k dispozícii na internete, napríklad prostredníctvom digitálnych knižníc.

Nový štýl čítania je jedným z výhod, ktoré ponúka Sony. Čítanie je jednoduché a pohodlné.

Sony má v ponuke čítačky rôznych veľkostí – k dispozícii je najmenšia palmtopová verzia, ale aj veľké 6" displeje.

Adobe DRM (Digital Rights Management)

Najrozšírenejší spôsob ochrany multimediálneho obsahu na internete (DRM) využíva aj väčšina českých a slovenských e-kníh. Adobe DRM v elektronických knihách zakladá svoj systém autorizácie obsahu na softvéri Adobe Digital Editions (ADE), ktorého inštalácia trvá tak niekoľko minút. Následne je potrebná registrácia na každom predajcovi vydavateľstva a autorizáciou registrácie získate unikátny ID kód, ktorého do ADE a budete tak mať prepustené. Pri predaji elektronických kní so softvérom unikátny ID možno autorizovať až 6 kní na jedno zariadenie, podporované je aj viacero zariadení. Následne je potrebná registrácia na každom zariadení. Zakúpené knihy tak budú zaregistrované na vaše osobné Adobe DRM podporované zariadenie. Po registrácii môžete na počítači nainštalovať softvér Adobe Digital Editions (ADE) a knihy preniesť na zariadenie. Pri nainštalovaní ADE sa zobrazí okno, kde môžete súhlasiť s podmienkami licencie. Po súhlasení sa zobrazí okno, kde môžete zadať svoje meno a e-mailovú adresu. Po dokončení registrácie môžete začať čítať knihy.

Formy čítania – rôzne formáty
Väčšinu pláň, že voľbu čítačky si voľte zároveň aj formát, ktorý môžete čítať, a pláť to aj opačne. Väčšina e-knihopredajcov v Európe smeruje k používaniu Adobe DRM, pričom sociálne ochrany DRM. Najčastejšie formáty sú PDF a DRM alebo EPUB, čo je celosvetový a otvorený štandard elektronického publikovania. Unikátnym príkladom je Amazon so svojou čítačkou Kindle, ktorá nepodporuje DRM. Toto vydavateľstvo vychádza z vlastného schémovania s malými knihami, napríklad anglickými, a s vlastnou čítačkou, ktorá je najmä v USA veľmi obľúbená. Amazon používa formát AZW, v praxi však ide o modifikáciu DRM. Amazon umocňuje čítanie kní obsahom DRM cez konverziu pomocou e-mailu, ktorý je priložený k danej knihe. Je to vlastne len spropagovaným riešením, čo je z dôvodu hľadiska škandálu. S čítaním Kindle vo verzii 3.0 a Wi-Fi sme mali nejaké problémy a konštatujeme, že je to najjednoduchší spôsob, ako čítať zahraničnú literatúru. Aj keď bolo už pred ním nainštalovanou knižnicou, Kindle bola prvá kombinácia prakticky použiteľnej čítačky a elektronického atamentu, prepájať sa s internetom a knihou. No konkurencia neprišla a čítačky s elektronickým atamentom najčastejšie zme-

Výber knihy na čítanie je jednoduchý, akýkoľvek stačí pred čítačkou, napríklad je v tomto, že v čítacke môžete mať nainštalované knihy.

Čeká si už dostupný aj u nás a podporujú Adobe DRM, pričom pod touto ochranou sa predávajú väčšina slovenských e-kníh. Amazon však hneď od začiatku predával obsah, nie formát ani zariadenie. Zaujímavou formou predaja kní zvolil Apple, ktorý svoj BookStore integroval priamo do tabletu iPad. Nijaký slovenský obsah tu síce nerušíte, ale ak chcete anglickú knihu, ktorá sa realizuje veľmi jednoducho na jedno kliknutie.

Martinus.sk má zatiaľ najširšiu ponuku slovenských e-kníh, na čítanie sú podpora Adobe Digital Editions.

trendy • REVUE

Objavte s nami výhody e-kníh!

Začnete si budovať svoju elektronickú knižnicu už dnes. E-knihy si môžete stahovať okamžite, ich nákupom ušetríte peniaze aj priestor. Elektronický atament navyše šetrí váš zrak aj batériu. Vďaka čítačke môžete mať svoju elektronickú knižnicu stále so sebou.

martinus.sk
Náša ponuka elektronických kníh a čítačiek Prestigio nájdete na www.martinus.sk/eknihy.

e-knihy

Náša ponuka elektronických kníh a čítačiek Prestigio nájdete na www.martinus.sk/eknihy.

2011 Máj REVUE 35

Elektronické knihy a čítačky v knižnici

Vzdelaní knihovníci

- ❑ Celoživotné vzdelávanie knihovníkov verejných knižníc
R. 2000 - dištančné vzdelávania pre knihovníkov
verejných knižníc
- ❑ ICQ, Skype, G-mail, Facebooku – využiť pre vzdelávanie
knihovníkov
- ❑ Elektronická konferencia pre knihovníkov verejných
knižníc

Vzdelávanie pracovníkov knižnice

Dobrá knižnica?

- ☐ Verejná knižnica - brána do elektronického sveta informácií
- ☐ Sprístupňujeme informačné technológie verejnosti
- ☐ Poskytujeme používateľom základné počítačové zručnosti
- ☐ Dostupnosť pre všetkých – rozličné spôsoby poskytovania informácií
- ☐ Nezavrieť ostatné dvere, ktorými sa šíria poznatky a informácie
- ☐ Uspokojiť potreby používateľov

EURÓPSKY ROK

- ❑ 2010 Európsky rok boja proti chudobe
- ❑ 2011 Európsky rok dobrovoľníckych činností
- ❑ 2012 Európsky rok aktívneho stárnutia a solidarity medzi generáciami

Ciele: dokumenty....

prepojiť mladú a staršiu generáciu pri spoločných aktivitách

ponúknuť...

zvyšovať....

podnecovať...

- ❑ 2013 Európsky rok občanov

EURÓPSKY ROK 2012

- ❑ Otvorenie 10.1. 2012 výstava „Staroba sa nás dotýka“
- ❑ 29. 4. 2012 Európsky deň medzigeneračnej solidarity
- ❑ 1.10. 2012 Medzinárodný deň starších ľudí

AKTÍVNE STÁRNUTIE A MEDZIGENERAČNÉ VZŤAHY

1. Knižnica seniorom
2. Knižnica deťom
3. Seniori seniorom, deti deťom
4. Seniori deťom – deti seniorom

Seniori v SR

- ❑ 12,9 % obyvateľov nad 65 rokov
- ❑ stredná dĺžka života - muži 71,62 rokov
- ženy 78,84 rokov
- ❑ „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku“
- ❑ Európsky rok dôstojného starnutia
- ❑ Úrad verejného zdravotníctva - Prieskumy medzi mladými a staršími – výsledky odpovede

Projekt GSK – leto 2012

ZÁBAVNÉ LETO
v Hornozemplínskej KNIŽNICI
letné štvrtkové aktivity od 10:00h-12:00h

12.07.2012 **Veselý partičkový štvrtok**
Literárno-dramatická tvorivá dielňa

19.07.2012 **Tanečný štvrtok**
Spoločenský tanec s pánom F. Bertom

26.07.2012 **Dúhový štvrtok**
Výtvarná dielňa

02.08.2012 **Hravý štvrtok**
Spoločenské hry, hlavolamy, kvízy,
moderná rozprávka...

09.08.2012 **Turistický štvrtok**
Výlet do prírody, hry a opekačka

 GlaxoSmithKline

 ŠPORTOVÝ PROGRAM
MINISTERSTVA ŠKOLSTVA,
MLÁDEŽI A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pre deti, mládež a rodiny s deťmi

Cieľ

- ❑ Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou pripravila v rámci Európskeho roka aktívneho stárnutia a solidarity medzi generáciami Projekt „Mladší sú rýchlejší, my však poznáme skratky“
- ❑ Cieľom bolo prepojiť mladú a staršiu generáciu pri čítaní, hrách, tanci aj turistike, ale predovšetkým **príjemne stráviť letné chvíle**

Veselý PARTIČKOVÝ štvrtok 12.7.2012

- ❑ v hojnom počte sa stretli deti, rodičia aj starí rodičia
- ❑ naša teta Julka počas literárno-dramatickej dielne čítala deťom svoje obľúbené (ruské) rozprávky
- ❑ pomocou rekvizít a kostýmov sa všetci premenili na rozprávkové postavičky a mohli si vyskúšať herecké umenie vo svojej najobľúbenejšej rozprávke
- ❑ prekvapením podujatia boli vzácní hostia **Gabriela Futová** a **Miro Regitko**

PARTIČKOVÝ štvrtok

TANEČNÝ štvrtok 19.7.2012

- ❑ tanec spája generácie
- ❑ zábavný balónový tanec
- ❑ spoločenská výchova pre všetkých

<http://www.vtn-vranov.sk/tanec-stvrtok-v-kniznici/#.UH5Floay>

TANEČNÝ štvrtok

DÚHOVÝ štvrtok 26.7.2012

- ❑ ukrýval výtvarnú tvorivú dielňu pre deti, dospelých a ešte skôr narodených
- ❑ farbičky, štetce, korálky, netradičný výtvarný materiál a skvelé nápady spájajú generácie
- ❑ vznikli nielen krásne ilustrácie rozprávok, ale aj netradičné umelecké diela – stromčeky šťastia, stromy z kníh...

DÚHOVÝ štvrtok

HRAVÝ štvrtok 2.8. 2012

- ❑ spoločenské hry
- ❑ hlavolamy, kvízy, doplňovačky...
- ❑ moderné rozprávky
- ❑ obľúbený X-BOX

HRAVÝ štvrtok

TURISTICKÝ štvrtok 9.8. 2012

□ spoločná výprava po lesníckom náučnom chodníku
Bila hura do blízkeho okolia, spojená s čítaním,
opekačkou, hrami a praktickými radami od seniorov
ako si poradiť v prírode

TURISTICKÝ štvrtok

Projekt podporený Úradom vlády SR „AKTÍVNE STÁRNUTIE A KNIŽNICE“

- ❑ **POÉZIA JESENE** - prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy seniorov (19.10. 2012)
- ❑ **NEBOJTE SA INTERNETU**
13. cyklus počítačových stretnutí pre seniorov – pokročilí seniori
- ❑ **TRÉNINGY pamäti a vitality pre seniorov**
- ❑ **TANEC SVEDČÍ MLADŠÍM AJ STARŠÍM**
Cyklus spoločenských stretnutí mládeže a seniorov

Projekt podporený Úradom vlády SR „AKTÍVNE STÁRNUTIE A KNIŽNICE“

KONFERENCIA - používateľov knižničných služieb

- odborné prednášky a workshopy pre knihovníkov

„KNIHA AKO INŠPIRÁCIA PRE SENIOROV A NÁSTROJ K AKTÍVNEJ STAROBE“

☐ **ZVUKOVÉ KNIHY** pre znevýhodnených seniorov – MP4

☐ **TECHNIKA** v rukách seniora

☐ **KNIŽNÝ KURIÉR** - nová služba knižnice pre zdravotne znevýhodnených seniorov
- donáška kníh do domácností
(dobrovoľnícka služba)

Kráčajte s múdrymi

- ☐ Sme tým, čo jeme? Sme tými, s ktorými sa zdržiavame...
- ☐ Kráčať s múdrymi zvyčajne znamená tráviť čas s tými, ktorí sú starší a skúsenejší ako my
- ☐ Ozdobou mladých je „ich moc“ a okrasou starcov sú „ich šediny“
- ☐ **Dôvod, prečo vytvárať v knižnici priestor pre stretávanie generácií**

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ.

antolikova@slovanet.sk

Hornozemplínska knižnica

M. R. Štefánika 875/200

093 01 Vranov nad Topľou

www.vthk.sk